Kanoon.ir

درخت تو گر بار دانش بگیرد

به زیر آوری چرخ نیلوفری را

شما با دانلود این نمونه سوال، کد تخفیف خرید کتاب از سایت کانون بوک دریافت می کنید

برای دریافت کد جایزه خود، عدد 33 را به سر شماره 90008451 ارسال کنید.

kanoonBook.ir

www.kanoon.ir

بسمه تعالی

نام درس: علوم و فنون ادبی		تاریخ امتحان: ۰۲ / ۱۰ / ۱۴۰۳
نام ونام خانوادگی:	وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران	ساعت امتحان: ۱۰ صبح
رشته: علوم انسانی	اداره آموزش و پرورش شهرستان کنگان	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه: دوازدهم	آموزشگاه شهید عبدالله زاده	دبیر مربوطه: فهیمه ایاز

تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)

۱ـ جاهای خالی را با واژه مناسب پر کنید. (۱ نمره)

الف) در سال‌های اول مشروطه، بیشتر نویسندگان مطالب خود را در قالب ..... منتشر می‌کردند.

ب) بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان ..... است.

ج) قطعهٔ «قلب مادر» اثر ..... است.

د) از بارزترین ویژگی‌های فکری ادبیات دورهٔ بیداری ..... است.

۲ـ درست یا نادرست بودن عبارت زیر را مشخص کنید. (۰/۷۵ نمره)

الف) آشنایی با مسعود سعد طبع فرخی یزدی را شکوفا ساخت.	درست	نادرست
ب) از نظر موسیقی و عروض، گروه سنت‌گرا بسیار پایبند به سنت‌های ادبی بودند.	درست	نادرست
ج) مجموعه نوشته‌های طنزآمیز دهخدا با عنوان «چرند و پرند» در روزنامهٔ سروش منتشر شد.	درست	نادرست

۳ـ به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید. (۰/۵ نمره)

الف) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه‌های فارسی پرداخت چه کسی بود؟

ب) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه چیست؟

٤ـ متن زیر شرح حال کیست؟ (۰/۲۵ نمره)

«علاوه بر تحقیق و تدریس در دانشگاه، در حوزهٔ سیاست و روزنامه‌نویسی هم فعالیت داشت؛ از جمله آثار او «تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران» است.»

۵ـ دو مورد از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر ادبیات عصر بیداری را نام ببرید. (۱ نمره)

٦ـ دو مورد از درون‌مایه‌های نثر دورهٔ بیداری را بنویسید. (۰/۵ نمره)

موسیقی شعر (۶ نمره)

۷ـ برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟ چرا؟ (۰/۷۵ نمره)

دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند — از گوشهٔ بامی که پریدیم، پریدیم

الف) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن — ب) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف

۸ـ کدام مصراع با وزن «فاعلاتن مفاعلن فعلن» برابر است؟ (۰/۲۵ نمره)

الف) برداشته دل ز کار او بخت — ب) درد عشقی کشیده‌ام که مپرس

۹ـ در بیت «در دام فتاده آهویی چند / محکم شده دست و پای در بند» یک اختیار زبانی بیابید و نوع آن را بنویسید. (۰/۵ نمره)

۱۰ـ تقطیع نمونه‌های زیر، به صورتی که بین کمانک تقطیع شده است با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد؟ (۰/۵ نمره)

الف) درخت دوستی (U – – – U –) — ب) جادویی (– U –)

۱۱ـ در کدام یک از مصراع‌های زیر، کلمهٔ «سو» کوتاه تلفظ نمی‌شود؟ (۰/۲۵ نمره)

الف) روزه یک سو شد و عید آمد و دل‌ها برخاست — ب) آمد سوی کعبه سینه پرجوش

۱۲ـ با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

آبی‌تر از آنیم که بی‌رنگ بمیریم — از شیشه نبودیم که با سنگ بمیریم

الف) بیت بالا را به دو گونه، برش آوایی بزنید که دو وزن از آن پدید آید.

ب) کدام اختیار شاعری، دو بار تکرار شده است؟

www-kanoon.ir

۱۳ـ پس از تقطیع هجایی بیت زیر، اختیارات شاعری زبانی به کار رفته در بیت را مشخص کنید. (۲ نمره)

خَلَد گر به پا خاری آسان برآید　　چه سازم به خاری که در دل نشیند؟

زیبایی‌شناسی (۶ نمره)

۱٤ـ توضیح داده شده مربوط به چه آرایه‌ای است؟ (۰/۵ نمره)

الف) در اصطلاح ادبی آوردن واژه‌هایی است در سخن که با یکدیگر ارتباط معنایی داشته باشند. (.....)

ب) در لغت به معنی ناسازی و نقیض هم بودن است. (.....)

۱۵ـ گزینهٔ صحیح را انتخاب کنید. (۰/۵ نمره)

۱) در کدام یک از گزینه‌های زیر، آرایهٔ «تضمین» به کار رفته است؟

الف) بیستون بر سر راه است مبـــاد از شیرین　　خبری گفته و غمگین دل فرهـاد کنید

ب) حافظ از جـور تو حاشا که بگرداند روی　　من از آن روز که در بند تـــوام آزادم

۲) با توجه به ابیات زیر در کدام گزینه آرایه‌ها به درستی به کار رفته است؟

«چه زنم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم　　که لیسان غیب خوش‌تر بنوازد این نوا را

همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی　　به پیـــام آشنایـــی بنوازد آشنـــا را»

الف) مراعات نظیر ـ تلمیح　　ب) تلمیح ـ تشبیه　　ج) تضمین ـ مراعات نظیر　　د) تلمیح ـ تضمین

۱٦ـ بیت «یار بی پرده از در و دیوار / در تجلی است یا اولی‌الابصار» به کدام یک از گزینه‌های زیر «تلمیح» دارد؟ (۰/۲۵ نمره)

الف) فَأَیْنَما تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللهِ　　ب) کُلَّ یَوْمٍ هُوَ فِی شَأْنٍ

۱۷ـ در شعر زیر زیبایی و تناسب معنوی در شعر چگونه ایجاد شده است؟ (۰/۵ نمره)

گر چه گاهی شهابی / مشق‌های شب آسمان را / زود خط می‌زند و محو می‌شد / باز در آن هوای مه‌آلود / پاک‌کن‌هایی از ابر تیره / خط خورشید را پاک می‌کرد.

۱۸ـ در کدام بخش از شعر زیر، آرایهٔ «متناقض‌نما» دیده می‌شود؟ دلیل آن را بنویسید. (۰/۷۵ نمره)

ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی　　از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی

۱۹ـ در بیت زیر، آرایهٔ «لف و نشر» را بیابید و نوع آن را بنویسید. (۱/۲۵ نمره)

روی و چشمی دارم اندر مهر او　　کاین گهر می‌ریزد آن زَر می‌زند

۲۰ـ در بیت زیر، قسمت‌های مشخص شده، کدام آرایهٔ ادبی معنوی را به وجود آورده است؟ (۰/۵ نمره)

در نیابد حال پخته هیچ خام　　پس سخن کوتاه باید والسّلام

۲۱ـ برای هر یک از بیت‌های زیر، آرایهٔ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. (۱ نمره)

الف) فلک در خاک می‌غلتید از شـــرم سرافرازی　　اگر می‌دیـد معـــراج ز پـا افتاد ما را (متناقض‌نما ـ لف و نشر)

ب) گر ندیدی قبض و بسط عشق را در یک بساط　　گریـــهٔ مینا نگر، خندیدن ساغـــر ببین (اغراق ـ لف و نشر)

ج) سر من مست جمالـــت، دل من دام خیالـــت　　گهـــر دیده نثار کف دریای تو دارد (تضاد ـ مراعات نظیر)

د) حرفـــی است این که خـضر به آب بقـا رسید　　زین چرخ دل سیه، دم آبی ندید کس (تلمیح ـ تضمین)

www.kanoon.ir

۲۲ـ آرایهٔ تلمیح موجود در بیت زیر را توضیح دهید. (۰/۷۵ نمره)

در آینه دوباره نمایان شد / با ابر گیسوانش در باد / باز آن سرود سرخ أنا الحق / ورد زبان اوست.

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۲۳ـ متن زیر از کتاب «چرند و پرند» دهخدا است. سه ویژگی زبانی برای آن بنویسید. (۱/۵ نمره)

«باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف‌ها یادش رفته. تا یک فراش قرمزپوش می‌بیند، دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پرد. هی می‌گوید: امان از همنشین بد.»

۲۴ـ متن از کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» است. با توجه به آن، به سؤالات زیر پاسخ دهید. (۰/۵ نمره)

«اگر چه ما در این تاریخ خود بیداری ایرانیان را از سال ۱۳۲۲ شروع کرده‌ایم، لکن اگر خیال خود را جمع کنیم و به دقت و انصاف در تاریخ گذشتگان بنگریم، هر آینه به خوبی مشاهده می‌کنیم که در مجاری سنهٔ ۱۲۶۵ بسیاری از امور و وقایع را که دلالت دارد بر بیداری ایرانیان و قدم گذاردن آنها به راه تمدن و باعث و مسبب آن را جز مرحوم میرزا تقی خان را سراغ نداریم؛ چه آن بزرگ مرد از آن یکّه اشخاص بود که به قابلیت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید.»

الف) مضمون متن نوگرایی و تجددخواهی است یا سیاسی و اجتماعی؟

ب) کدام شاخصهٔ اصلی زبان فارسی در متن دیده می‌شود؟

۲۵ـ دو مورد از ویژگی‌های ادبی سرودهٔ زیر را بنویسید. (۱ نمره)

گریـــه را به مستی بهانـه کردم — شکوه‌ها ز دست زمـانه کردم
آستین چـــو از چشـــم برگرفتم — سیل خون به دامان روانه کردم
از چه روی چـون ارغنون ننالم — از جفایـت ای چرخ دون ننالم
چون نگریم ز درد و چون ننالم — دزد را چو محرم به خانه کردم

۲۶ـ شعر زیر را از نظر ویژگی‌های تاریخی دورهٔ بیداری بررسی نمایید. (۱ نمره)

ای مرغ سحر چو این شب تار — بگذاشت ز ســر سیاهکاری
وز نفحـــهٔ روح‌بخش اسحار — رفت از سر خفتگان خماری
بگشود گـــره ز زلف زر تار — محبوبـــهٔ نیلگـــون عماری
یـــزدان به کمال شد پدیدار — و اهریمن زشت‌خو حصاری

یاد آر ز شمع مرده یاد آر

وجود نازکت آزردهٔ گزند مباد❤️

www.kanoon.ir

بسمه تعالی

نام درس: علوم و فنون ادبی | **تاریخ امتحان: ۰۲ / ۱۰ / ۱۴۰۳**

نام ونام خانوادگی: | **وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران** | **ساعت امتحان: ۱۰ صبح**

رشته: علوم انسانی | **اداره آموزش و پرورش شهرستان کنگان** | **مدت امتحان: ۹۰ دقیقه**

پایه: دوازدهم | **آموزشگاه شهید عبدالله زاده** | **دبیر مربوطه: فهیمه ایاز**

تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)

۱ـ الف) مقاله (۰/۲۵) ب) قانون (۰/۲۵) ج) ایرج میرزا (۰/۲۵) د) توجه به مردم (۰/۲۵)

۲ـ الف) نادرست (۰/۲۵) ب) درست (۰/۲۵) ج) نادرست (۰/۲۵)

۳ـ الف) میرزا آقا تبریزی (۰/۲۵) ب) حضور راوی سوم شخص (۰/۲۵)

۴ـ محمدتقی بهار (ملک‌الشعرا)

۵ـ (هر مورد (۰/۵)
۱ـ تأثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس
۲ـ توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید
۳ـ کوشش‌های عباس میرزا، ولیعهد فتحعلی شاه، در روی آوردن به دانش و فنون جدید
۴ـ اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل
۵ـ رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و ترجمه و نشر کتاب‌های غربی
۶ـ تأسیس مدرسهٔ دارالفنون به فرما امیرکبیر و آموزش دانش‌های نوین در آن

۶ـ آزادی و آزادی‌خواهی، سنت‌شکنی و تجددخواهی (هر مورد ۰/۲۵)

موسیقی شعر (۶ نمره)

۷ـ گزینهٔ ب (۰/۲۵)، زیرا نظم همسان بر نظم ناهمسان برتری دارد. (۰/۵)

۸ـ گزینهٔ ب

۹ـ «هو»: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «و»

۱۰ـ الف) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «کسرهٔ اضافه» (۰/۲۵) ب) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «و» (۰/۲۵)

۱۱ـ گزینهٔ ب

۱۲ـ الف)

پایه‌های آوایی	ءا بی تَ رَ	زا نی م کِ	بی رَن گ بِ	می ریم
	ءز شی شِ ن	بو دی م کِ	با سن گ بِ	می ریم
نشانه‌های هجایی	U U – –	U U – –	U U – –	– –
وزن	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستف

پایه‌های آوایی	ءا بی تَ	رَ زا نی م	کِ بی رَن گ	بِ می ریم
	ءز شی شِ	ن بو دی م	کِ با سن گ	بِ می ریم
نشانه‌های هجایی	U – –	U – – U	U – – U	– – U
وزن	مفعول	مفاعیل	مفاعیل	فعولن

ب) حذف همزه

۱۳ـ

پایه‌های آوایی	خَ لَد گر	بِ پا خا	ری یا سان	بَ را ید
	چ سا زم	بِ خا ری	کِ در دِل	نِ شی ند
نشانه‌های هجایی	– – U	– – U	– – U	– – U
وزن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن

هجای هفتم مصراع اول: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «ی»

هجای هشتم مصراع اول: حذف همزه

هجای یازدهم مصراع اول: حذف همزه

www.kanoon.ir

زیبایی‌شناسی (۶ نمره)

۱۴ـ الف) مراعات نظیر (تناسب) (۰/۲۵) ب) متناقض‌نما (پارادوکس) (۰/۲۵)

۱۵ـ ۱) گزینهٔ ب (۰/۲۵) ۲) گزینهٔ ج (۰/۲۵)

۱۶ـ گزینهٔ الف

۱۷ـ ۱) شهاب، آسمان، ابر، خورشید و هوای مه‌آلود

۲) مشق، پاک‌کن، خط زدن و مشق‌ها

۱۸ـ از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی (۰/۲۵)

به کمک باد چراغ را روشن کردن تناقض دارد، زیرا باد شعله را خاموش می‌کند.) (۰/۵)

۱۹ـ روی: لف ۱ (۰/۲۵) / چشم: لف ۲ (۰/۲۵) کاین گهر می‌ریزد: نشر ۲ (۰/۲۵) / آن زر می زند: نشر ۱ ۰/۲۵ نامرتب (مشوش) (۰/۲۵)

۲۰ـ تضاد

۲۱ـ الف) متناقض‌نما (۰/۲۵) ب) لف و نشر (۰/۲۵) ج) مراعات نظیر (۰/۲۵) د) تلمیح (۰/۲۵)

۲۲ـ اشاره به اعدام «حسین بن منصور حلاج» دارد که به خاطر جملهٔ «انا الحق» او را دار زدند.

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۲۳ـ (هر مورد ۰/۵)

در متن از ترکیبات و مثال‌های عامیانه استفاده شده و زبان آن ساده و دور از پیچیدگی‌های فنی و ادبی است. از ترکیبات عامیانه به کار رفته در این متن می‌توان به «چه دردسر بدهم»، «آن روی کار بالاست»، «رنگش می‌پرد» و «امان از همنشین بد» اشاره کرد. / سادگی و روانی و قابل فهم بودن و محاوره‌ای بودن زبان متن / استفاده از واژهٔ فرانسوی «ژاندارم» و حذف فعل «است» در «دست و پایش را گم کرده [است]» / واژه‌ها و ترکیبات عربی ناآشنا کم‌تر است. / در ساختار و ترکیبات کلام نیز جمله‌ها درست‌تر و با طبیعت زبان هم‌آهنگ‌تر است.

۲۴ـ الف) نوگرایی و تجددخواهی (۰/۲۵)

ب) سادگی و روانی (۰/۲۵)

۲۵ـ اضافهٔ استعاری: دست زمانه / اغراق: سیل خون / کنایه: آستین از چشم گرفتن (آگاهی و بیداری) / تشبیه: شاعر خود را در گریستن و نالیدن به ارغنون (از ابزارهای موسیقی) تشبیه کرده است. / استعاره مکنیه و تشخیص: چرخ (زیرا مخاطب شاعر واقع شده) / مراعات نظیر: آستین و دامان ، درد و ناله / مجاز: مستی (عالم بی‌خودی) (هر مورد ۰/۵)

۲۶ـ این شعر را در رثای میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل سروده است و مضمون سیاسی ـ اجتماعی دارد. «شب تار» نماد دوران ظلم و ستم و استبداد محمدعلی شاه و «اسحار» نماد دوران پایان این ظلم و استبداد است. «شمع مرده» استعاره از میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل است.

وجود نازکت آزردهٔ گزند مباد❤️